

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2015

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2015. — 120 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Гронь Лариса Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Демчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Карпенчук Світлана Петрівна – доктор філологічних наук, професор, (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сербіна Тетяна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 15 від 26.11.2015 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2015

та методик. Для того, щоб люди могли спілкуватись іноземними мовами слід створювати нові комунікативні програми та методики. Ні для кого не секрет, що найширше розповсюджена практика викладання іноземної мови у вузах шляхом перекладу спеціальних текстів не дає бажаного результату.

Не слід забувати також, що неможливо оволодіти жодною мовою, не знаючи досконало основ граматики тієї мови, яку вивчає людина. Ось і ще одна вагома проблема, яку необхідно вирішувати фахівцям. Граматику будь-якої мови можна вважати "мертвою", якщо вона не застосовується на практиці. І той факт, що люди, прослухавши курс іноземної мови, передбачений навчальною програмою, не вміють спілкуватися і не можуть застосовувати на практиці отримані знання, свідчить про необхідність активізації навчання, застосування сучасних методів (ділові ігри, проблемні ситуації тощо).

Студентам та слухачам вищих шкіл необхідно прищеплювати навички спілкування у широкому розумінні цього слова. Спеціалісти повинні вміти спілкуватися на належному рівні, як у побутовій, так і професійній сферах.

Очевидно, що використання новітніх методів та прийомів викладання є цілком виправданим при навчанні студентів немовних вищих навчальних закладів, оскільки дозволяє забезпечити оволодіння студентами професійними і комунікативними компетенціями, здібностями самостійно організувати свою навчальну діяльність, активно і творчо брати участь в обговоренні та аналізі матеріалу, що вивчається, а також активно застосовувати отримані знання та вміння на практиці. Більше того, описані методи та технології дозволяють ефективно використовувати досить обмежений навчальний час, виділений на вивчення іноземної мови, переносячи основну частину роботи студентів з виконання завдань на самостійну і поза аудиторну навчальну діяльність.

Отже, підводячи підсумки, можна визначити, що:

- навчальні програми потребують ґрунтовної переробки, виходячи з конкретних умов навчання, характерних для немовної вищої школи, і повинні враховувати психологічні вікові особливості студентів.
- слід враховувати мовні інтереси держави й розвивати культуру не тільки усного спілкування, а й культуру ділових паперів. У винаходженні шляхів вирішення цих основних проблем й полягає на даний момент завдання викладачів, фахівців, спеціалістів з іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Николаева С. Ю. Индивидуализация обучения иностранным языкам: Монография / С. Ю. Николаева – К. : Вища школа, 1987. – 140с.
2. Мечковская Н. Б. Социальная лингвистика / Н. Б. Мечковская – М. : Аспект пресс, 2006. – 108с.
3. Бердичевский А. Л. Оптимизация системы обучения иностранному языку / А. Л. Бердичевский – М. : Высшая школа, 2009.–102с.
4. Акмалдінова О. М., Письменна О.О. Іноземна мова як навчальна дисципліна в системі сучасної вищої технічної освіти / О. М. Акмалдінова, О. О. Письменна // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. – 2011. – Вип.29. – 180с.

Резюме. Стаття посвячена проблемам преподавания иностранных языков в высших учебных заведениях и возможностям для их решения путём унификации учебного процесса и модернизации коммуникативных программ и методик, учитывая психологические и возрастные особенности студентов.

Ключевые слова: технологии, унификация, методическая система, знания, умения, преподавание.

The summary. The article is devoted to the problems of foreign languages teaching at schools of higher education and ways of their solving through unification of academic process and modernization of communicative syllabi and techniques taking into account psychological and age specifics of students.

Key words: techniques, unification, methodical system, knowledge, skills, teaching.

Одержано редакцією 10.11.2015 р.

УДК 378.147.018.43:81'243

К.М. ПАВЕЛКІВ

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.

Резюме. Статтю присвячено дослідженню основних підходів до розробки дистанційних навчальних курсів з іноземних мов, вивчається досвід їх впровадження, виокремлюються основні напрями вітчизняних досліджень у галузі викладання іноземних мов дистанційно.

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційне навчання, іноземна мова.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними

завданнями. Реальністю сьогодення є розширення міжнародних зв'язків України та її інтеграція до світової спільноти. За таких умов усе більше уваги приділяється вивченню іноземних мов, причому це стосується всіх сфер життя, де іноземні мови є ключем для розвитку міжнародних відносин, проведення наукових конференцій, культурного обміну між представниками різних країн та обміну інформацією. Багатомовність та полікультурність вважаються необхідними для громадян нової Європи, і відповідно — України. До випускників вищих навчальних закладів висуваються додаткові вимоги щодо володіння іноземними мовами. Потреба сучасного суспільства в спеціалістах, які вільно володіють іноземною мовою в побуті та в професійній діяльності, зумовлює необхідність пошуку нових конструктивних ідей для вирішення проблеми оптимізації й інтенсифікації навчання іноземних мов, здобування нових знань та удосконалення рівня мовної і мовленнєвої підготовки.

З розвитком потреб суспільства змінилися акценти методики викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі — з читання та перекладу літератури за фахом на комплексне уміння здійснювати іншомовну комунікацію професійного спрямування. Поряд із цим особливого значення набувають інформаційні технології та дистанційне навчання, які, за досвідом зарубіжних країн, відкривають нові потенції для оптимального розвитку умінь і навичок здійснення комунікації іноземною мовою. Всі ці аспекти зумовлюють поштовх до подальшого розвитку педагогічної науки в галузі викладання іноземних мов із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Перші дослідження в галузі комп'ютерного навчання іноземних мов відносяться до шістдесятих років минулого століття. Проблемами такого навчання займалися педагоги, психологи та методисти, серед них Н.Ф. Талізін, Т.В. Габай, А.В. Мордвінова, Є.С. Полат, Р.Г. Піотровський, Е.Л. Носенко та ін. Теоретичні проблеми використання комп'ютерів у процесі навчання іноземних мов розглядаються в контексті комп'ютерної лінгводидактики, зокрема в роботах М.А. Акопової, Н.Ф. Талізін, Т.В. Габай, В.Я. Ляудіс, А.В. Мордвінової, С. Енгланд (ергономічний та психолого-інформаційні аспекти); в дослідженнях Р.Г. Піотровського, А.В. Зубова, Е.Л.Носенко, М. Кенінга та ін. (лінгвометодичний і дидактичний аспекти); в розробках В. Денінга, В.І. Брановицького, А.М. Довгялло, М. Хазена, Є.С. Полат (технічний та програмно-інформаційні аспекти).

Постановка завдання. З огляду на актуальність проблематики метою нашого дослідження є розглянути можливості використання інноваційних технологій дистанційної освіти у викладанні іноземних мов на немовних спеціальностях у ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Як свідчать дослідження, в Україні електронні дистанційні курси з іноземних мов існують з 1996 року [5]. В умовах розбудови української держави змінюється ситуація в системі професійної освіти, постає необхідність її динамічного розвитку та модернізації. Розвиток дистанційного навчання в Україні почав йти більш високими темпами у зв'язку з ухваленням наказів міністерства освіти і науки України «Про створення Українського центру дистанційної освіти» (від 7 липня 2000 р. № 293), «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» (від 21 січня 2004 р. № 40).

Дистанційна освіта характеризується [8]: гнучкістю, що проявляється у відсутності необхідності відвідування регулярних занять та можливості навчатися у зручний час та у зручному місці; модульністю, що виявляється у модульному принципі організації окремих курсів, а відтак, і у створенні цілісного уявлення про окрему предметну галузь; паралельністю, тобто здійсненням навчання одночасно з професійною діяльністю або з навчанням за іншим напрямом); великою аудиторією, що передбачає одночасне звернення багатьма студентами до великої кількості джерел та уможливлення спілкування студентів між собою та з викладачами за допомогою телекомунікаційного зв'язку; економічністю, яка полягає в зниженні витрат на підготовку фахівців шляхом ефективного використання навчальних площ і технічних засобів; технологічністю, що означає використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій; соціальністю, тобто рівними можливостями отримання освіти незалежно від таких факторів, як місце проживання, стан здоров'я і соціальний статус; інтернаціональністю, яка виявляється у можливості отримання освіти у ВНЗ інших країн без виїзду закордон та наданні освітніх послуг іноземним громадянам; позитивним впливом на студента, який полягає у підвищенні творчого та інтелектуального потенціалу; новою роллю викладача, яка зазнає оновлення та розширення; якістю, яка не поступається якості денної форми навчання за рахунок залучення до розробки відповідних курсів найкращого професорсько-викладацького складу, використання найсучасніших навчально-методичних матеріалів, введення спеціалізованого контролю якості дистанційної освіти. Власне усі ці специфічні характеристики дистанційної освіти являють собою її позитивні аспекти, але водночас існує і низка недоліків, які умовно можна поділити на такі, що стосуються в першу чергу студентів, і такі, що стосуються викладачів та установ, які запроваджуватимуть нову форму навчання [13].

До першої категорії належать: недостатність соціальної взаємодії, яка є прямим наслідком віртуального формату навчання; технологічні проблеми, які найчастіше полягають у побоюванні нових технологій або їх відсутності; портативність матеріалів за рахунок електронної форми — це зазвичай зручно, але не завжди стовідсотково краще, ніж традиційні підручники.

Друга категорія включає такі недоліки, як: високі початкові інвестиції без яких неможлива розробка та запровадження згаданого навчання; технологічні питання, тобто наявність і технічного забезпечення та його відповідність потребам нової форми навчання; неналежні матеріали, які не підходять для застосування в дистанційному навчанні; відсутність необхідного культурного прийняття — далеко не всі в нашій країні готові

до нової форми навчання та сприймають її серйозно, а тому вочевидь необхідним видається проведення певної підготовчої роботи з майбутніми студентами. Не важко помітити, що всі вищеперелічені пункти в методичних термінах є труднощами на шляху до запровадження нової форми навчання, на подолання яких необхідний час, фінансування та значна кількість праці науково-педагогічних співробітників. Тим не менш, переваги є вагомішими за недоліки, а отже, потреба у системі дистанційного навчання є нагальною та стосується всіх дисциплін без винятку, зокрема й англійської мови. На сьогодні в Україні дистанційне навчання іноземних мов перебуває на етапі становлення та потребує, перш за все, розробки ґрунтовної теоретичної бази.

Для організації дистанційного процесу навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах важливе значення мають наступні чинники: а) відбір та організація мовного матеріалу відповідно до цілей та задач курсу; б) структурування курсу, його методична та технологічна організація (гіпертекстові технології, Web-сторінки); в) чітке планування роботи групи (організація малих груп, конференцій, у тому числі аудіо- і відеоконференцій, організація систематичної звітності – індивідуальної, групової); г) організація постійних консультацій з викладачем і куратором сервера; д) налагодження та вмiла підтримка позитивного емоційного фону у групі у цілому та у кожного студента окремо [7].

Поряд із пропозиціями дистанційних курсів з іноземних мов розвиваються методологічні засади навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти. Так, до основних концептуальних положень дистанційного навчання іноземних мов Є.С. Полат відносить: обов'язкову самостійну практику студента у мовленнєвій діяльності; інтерактивну взаємодію студента і викладача; ефективний зворотній зв'язок; використання різноманітних видів самостійної діяльності студентів з переважним застосуванням нових педагогічних технологій. При цьому основними методичними принципами організації дистанційної системи навчання є комунікативність; свідомість; наочність; принцип опори на рідну мову студентів; доступність; позитивний емоційний фон [6].

У своїй концепції вивчення іноземних мов дистанційно Р.В. Ардовська зауважує, що дистанційна освіта відрізняється від традиційної своїми формами, засобами і технологіями, які все ще перебувають у стадії розробки. При цьому наголошується, що процес дистанційного навчання іноземних мов на різних етапах навчання буде ефективним, а навчання якісним, якщо будуть створені та реалізовані наступні умови: визначення та обґрунтування системи дидактичних принципів дистанційного навчання іноземної мови; дослідження взаємної обумовленості дидактичних принципів на різних етапах дистанційного навчання; визначення ролі викладача-технолога у процесі дистанційного вивчення іноземної мови; розробка психологопедагогічних умов ефективності і підвищення якості дистанційного навчання іноземної мови [1:6].

Як визначає В.В. Угольков, методологічними передумовами вивчення іноземних мов як засобу іншомовного спілкування та поліпшення викладання іноземних мов у ВНЗ залежить від реалізації наступних принципів організації навчального процесу, а саме: 1) відмова від авторитарного стилю викладання; 2) орієнтація на особистісні якості студентів; 3) удосконалення технологій вивчення навчальних дисциплін через: а) відмову від монологу як традиційно домінуючої форми навчальної діяльності, та б) розвиток такої форми навчання як полілог (спілкування, бесіда, обговорення); 4) розуміння іншомовної комунікації не тільки як уміння надавати інформацію у структурах та формах іноземної мови, але й як спонукання партнера до будь-якої дії мовленнєвого і немовленнєвого рівня, а також як реалізації самовираження мовця; (5) розуміння знання не як безособової інформації, а як сукупності навичок, що актуалізуються у системі діяльності суб'єкта [10].

За В.В. Угольковим, підвищення ефективності навчання іноземних мов засобами інформаційних технологій буде успішним, якщо будуть конкретно окреслені їх роль та місце у навчально-виховному процесі, чітко визначені основні поняття дистанційного навчання, розроблені та впроваджені методичні і технічні аспекти навчальних програм іноземних мов через певні моделі та навчально-методичні комплекси з дистанційного навчання, які сприяють підвищенню якості освітнього процесу [10].

Як уважає Р.В. Ардовська, для побудови раціональної і продуктивної системи дистанційного вивчення іноземної мови важливим є втілення дидактичного принципу систематичності і послідовності навчання: а) в плані лінгвістичного відбору; б) в послідовному вивченні матеріалу; в) в активній самостійній систематичній діяльності.

Зважаючи на значну кількість робіт із вивчення зарубіжного досвіду, напрацювання належної теоретичної бази та розробки практичних курсів, можна з впевненістю стверджувати, що перехід до дистанційного навчання іноземної мови на немовних спеціальностях у ВНЗ має відбуватися поетапно та продумано. Зокрема дослідники рекомендують розпочати запровадження дистанційного навчання з комбінованих варіантів [2]. Така пропозиція видається виваженою та логічною, адже, по-перше, це забезпечить поступове звикання до нової форми навчання як викладачів, так і студентів, а по-друге, окремі елементи дистанційного навчання можуть з успіхом використовуватися у підготовці студентів денних та заочних відділень, особливо беручи до уваги тенденцію до скорочення годин на аудиторні заняття з подальшою їх компенсацією за рахунок самостійної та індивідуальної роботи студента [1]. По-третє, такий підхід надасть науковцям достатню кількість часу для розробки відповідних дистанційних курсів, що сприятиме підвищенню якості останніх та допоможе уникнути багатьох технічних проблем [2].

Так, однією з перших спроб запровадження елементів дистанційного навчання іноземних мов для немовних спеціальностей може стати консультування студентів за допомогою електронної пошти або через Скайп замість або на додачу до традиційної очної консультації у стінах вищого навчального закладу.

Доцільною є організація самостійної роботи студентів із використанням елементів дистанційного навчання. Виконані завдання студенти можуть надсилати на електронну пошту, що дуже зручно та дозволяє уникнути додаткових витрат, пов'язаних з необхідністю придбання паперу та обслуговування принтеру. Викладач перевіряє завдання вдома, так само уникаючи необхідності носити купи паперів з роботи.

Як наголошують Н.М. Кримська та Т.П. Задорожня, головним завданням ефективного дистанційного курсу є контроль-комунікативний блок, який надає можливість забезпечувати студента кількома видами контролю: попереднім, поточним, рубіжним та підсумковим [5].

Проблему контролю навчальної діяльності студентів у межах дистанційної освіти піднімає В. Канава, зауважуючи, що електронна пошта, Інтернет-технології та навчальні форуми є прекрасним засобом обговорення навчального матеріалу і взаємодопомоги студентів. Однак практика свідчить, що без контролю викладача вони використовуються не за навчальним призначенням, або не використовуються взагалі. Тому для заохочення студентів до продуктивної роботи з Інтернет-технологіями необхідно надавати чіткі завдання до виконання, контролювати їх здійснення та вводити заохочувальні бали до загального рейтингу успішності студента [4]. За В. Канава, курс дистанційного навчання розробляється на модульній основі: кожний модуль є стандартним навчальним продуктом, який охоплює чітко визначений об'єм знань і навичок, призначений для вивчення протягом певного часу, або – залікова одиниця, якість роботи з якою фіксується курсовими і контрольними роботами, а також тестовими, заліковими та екзаменаційними засобами.

Р.Е. Садоян зауважує, що під час оцінки мультимедійних навчальних курсів іноземних мов необхідно враховувати два важливі аспекти: оволодіння іноземною мовою передбачає необхідність опори на рідну мову студентів, що забезпечує свідоме, і, відповідно, більш стійке її засвоєння; незалежно від обраної методики вивчення іноземних мов, навчання необхідно будувати таким чином, щоб у свідомості студента формувалась система мови [9].

Підбиваючи підсумки проведеного аналізу, можна зробити наступні **висновки**:

1. Дистанційні форми навчання іноземних мов в Україні перебувають у стадії активного розвитку, що реалізується у розробці електронних підручників, створенні дистанційних навчальних курсів для різних рівнів вивчення іноземних мов.

2. Основними напрямками вітчизняних наукових досліджень дистанційного навчання іноземних мов є: а) опис переваг застосування інформаційних технологій та дистанційних форм навчання над традиційними формами навчання; б) розкриття можливостей, які надають інформаційні технології та дистанційна освіта у вивченні іноземних мов; в) виокремлення проблем методологічного, психологічного, методичного та технічного характеру, що заважають ефективному впровадженню дистанційного навчання; г) дослідження зарубіжного досвіду з впровадження дистанційних форм навчання; д) опис технологій розробки дистанційних курсів, електронних підручників, а також окремих випадків досвіду їх впровадження у практичну навчальну діяльність.

3. Методологічні засади розробки дистанційного навчання іноземних мов для немовних спеціальностей базуються на положеннях традиційної педагогіки, у наукових дослідженнях проблем дистанційної освіти має місце висвітлення загалом позитивних сторін використання інформаційних технологій у навчальному процесі без експериментального їх доведення.

4. Інформаційні технології використовуються як заміник навчальних матеріалів на паперових носіях, при цьому не застосовується весь спектр можливостей, які вони можуть представляти у навчальному процесі. Застосування інформаційних технологій для реалізації навчальної комунікації, обумовленої чіткими цілями і задачами, носить епізодичний характер у практиці окремих викладачів і не має тенденційного впровадження.

5. Викладач залишається центральною фігурою навчального процесу, не зважаючи на заклики до його децентралізації, навчальна діяльність залишається у межах традиційного трикутника: дисципліни, що вивчається, викладача і навчальної групи. Можливості застосування відкритого навчання, тобто такого, де функцію викладача виконують інші особи, джерела інформації, тощо, які можна використовувати і в межах традиційного навчання, залишаються поза увагою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ардовская Р.В. Изучайте иностранный язык дистанционно: монография / Р.В. Ардовская. – М.: Изд-во СГУ, 2008. – 157.
2. Галанов Н.В. Дистанционное формирование социально-профессиональной и иноязычной коммуникативной компетенции студентов-заочников финансово-экономического вуза [Электрон. ресурс] / Н.В. Галанов. – Режим доступа: <http://www.ksu.ru/conf/ek2010/sbornik.htm>. – Заглавие с экрана.
3. Горошко Е.И. Виртуальное групповое обучение (с использованием Skype-технологий) как средство реформирования магистерских программ университетов [Электрон. ресурс] / Е.И. Горошко. – Режим доступа: http://ifets/ieee/org/russian/depository/v13_i2/8.htm. – Заглавие с экрана.
4. Канава В. Методические рекомендации по созданию курса дистанционного обучения через интернет [Электрон. ресурс] / В. Канава. – Режим доступа: http://www.edu/of/ru/zaoch/default.asp?ob_no=9523. – Заглавие с экрана

5. Кримська Н.М. Варіант організації дистанційного електронного курсу з іноземної мови для віртуального навчального середовища Moodle [Електрон. ресурс] / Н.М. Кримська, Т.П. Задорожня. – Режим доступу: <http://www.conf.vstu.vinnica.ua/humed/2008/txt/Sadoroznaja.php>. – Назва з екрану
6. Полат Е.С. Інтернет в системі дистанційного навчання іноземними мовами [Електрон. ресурс] / Е.С. Полат. – Режим доступу: <http://www.ito.su/1998/3/polat.html>. – Заглавие с екрана
7. Полат Е.С. Організація дистанційного навчання іноземній мові на базі комп'ютерних телекомунікацій [Електрон. ресурс] / Е.С. Полат. – Режим доступу: http://www/e-joe.ru/sod/98/1_98/st007/html. – Заглавие с екрана.
8. Пронина О.Г. Інтеграція дистанційної та очної форм навчання іноземними мовами в сфері професійної комунікації в технічному вузі. [Електрон. ресурс] / О.Г. Пронина. – Режим доступу: <http://www.ksu.ru/conf/ek2010/sbornik.htm>. – Заглавие с екрана.
9. Садоян Р.Э. Начальный этап построения системы мультимедийного дистанционного обучения иностранным языкам [Електрон. ресурс] / Р.Э. Садоян. – Режим доступу: http://www.e-joe.ru/sod/98/2_98/st018.html. – Заглавие с экрана
10. Угольков В.В. Компьютерные технологии как средство обучения иностранным языкам в вузе: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук, спец. 13.00.01 “Общая педагогика, история педагогики и образования” [Електрон. ресурс] / В.В. Угольков. – Москва, 2004. – Режим доступу: <http://www.humanities.edu.ru/db/msg/74500>. – Заглавие с экрана
11. Шуневич Б.І. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Б.І. Шуневич. – Київ, 2008. – 36 с.
12. Чеботарева О.И. Педагогические технологии дистанционного обучения в обучении иностранному языку [Електрон. ресурс] / О.И. Чеботарева. – Режим доступу: http://www.e-joe.ru/sod/98/2_98/st018.html. – Заглавие с экрана.
13. Kruse K. The Benefits and Drawbacks of e-Learning [Electronic resource] / K. Kruse. – Way of access: http://www.corebiztechnology.com/software_article_elearning_d.htm

Резюме. Дистанційне навчання іноземній мові спеціальностей в вищій школі. Стаття присвячена дослідженню основних підходів до розробки дистанційних навчальних курсів по іноземній мові, вивчається досвід їх впровадження, виділяються основні напрями вітчизняних досліджень в галузі викладання іноземних мов дистанційно.

Ключевые слова: дистанційне навчання, дистанційне навчання, іноземна мова.

The summary. Distance Education of Foreign Language for Nonlinguistic Specialities in Higher Educational Establishment. The article is devoted to the study of the main approaches to the elaboration of the distance courses in foreign languages in our country and the experience of their implementation. The dominant trends of the home scientific investigations of the distance foreign language learning are distinguished.

Key words: distance education, distance learning, foreign language.

Одержано редакцією 19.11.2015 р.

УДК37.371.3

Л. О. БАТАЛІЯ

ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В АЛЬТЕРНАТИВНИХ ШКОЛАХ КРАЇН ЗАХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКОГО СВІТУ

Резюме. У статті розглядається інноваційне навчання в альтернативних школах західнослов'янських країн (Чехія, Польща та Словаччина), аналізується його особливості та значення.

Ключові слова: інноваційне навчання, альтернативне навчання, класно-урочна система освіти, саморозвиток, інноваційні підходи.

Інноваційне навчання – зорієнтоване на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості. Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до передбачення та прогнозування на основі постійної переоцінки цінностей, налаштованість на активні та конструктивні дії в швидко змінних ситуаціях.

Розвиток системи і змісту навчання в сучасному західнослов'янському світі відбувається в контексті глобальних освітніх тенденцій, серед яких найпомітнішими є:

- масовий характер освіти та її неперервність;
- значущість освіти для індивіда і суспільства;
- орієнтація на активне освоєння людиною способів пізнавальної діяльності;
- адаптація освітнього процесу до запитів і потреб особистості;
- орієнтація на демократизацію всіх освітніх структур;

МИХАЛЬЧУК Н. О., ІВАШКЕВИЧ Е. З. CROSSCULTURAL COMMUNICATION AS A WAY TO DEVELOP INTERCULTURAL COMPETENCE	3
МОРОЗ Л. В., ПАШКО І. О. ЕЛІПТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У НІМЕЦЬКІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ДОКУМЕНТАЦІЇ	8
МОРОЗ Л. В., СКІБЧИК А. В. ДО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ТА НІМЕЦЬКИХ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТІВ-ЛАТИНІЗМІВ: ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ	11
РОМАНЮК С. К. РЕКЛАМА ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ОБ'ЄКТ А АНАЛІЗУ	15
БІГУНОВА С. А., ВАСИЛЬЧУК Н. В. ПОНЯТТЯ ПОЛІТИЧНОЇ КОРЕКТНОСТІ ТА ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ДАНОГО ЯВИЩА	18
БІГУНОВА С. А., КРАЄВСЬКИЙ П. І. КОНФЛІКТ ЯК СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНЕ ЯВИЩЕ	20
БІГУНОВА С. А., ГЕРАСИМЧУК В. С. ENGLISH COOKING RECIPE AS A SPECIAL KIND OF TEXT	23
БІГУНОВА С. А., КОРЗІЄНКО Н. В. ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТОПОНІМІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	25
БІГУНОВА С. А., ГРЕБЕНЮК Ю. К. ЕКСПЛІКАЦІЯ ТЕОРІЇ КОНЦЕПТІВ У НАУКОВОМУ РОЗВИТКУ	27
ВЕРЬОВКІНА О. Є., ГОНТАР В. Є. ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ ІРОНІЧНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ АНГЛОМОВНОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИЧНИХ ДИСКУРСІВ	29
ІВАШКЕВИЧ Е. Е. ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ (НА ПРИКЛАДІ ПЕРЕКЛАДУ О.ЛОГВИНЕНКОМ РОМАНУ Дж.Д.СЕЛІНДЖЕРА «НАД ПРІРВОЮ У ЖИТІ»)	34
КУШНІР Н. В. ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНО-СПРЯМОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ	45
ЯСНОГУРСЬКА Л. М. ПРОЦЕС СЕМАНТИЗАЦІЇ КОМПОЗИТИВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ	47
ЯСНОГУРСЬКА Л. М. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПОЗИТОЛОГІЇ В ДИСКУРСІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	51
ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ОПАНАСЮК І. О. ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНО-МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ В ОЦІННИХ МАСКУЛІННИХ НОМІНАЦІЯХ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)	56
ЯСНОГУРСЬКА Л. М., КУЦМУС О. В. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОЗНАЧЕНЬ У ТЕКСТАХ НІМЕЦЬКОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ	61
МОРОЗ Л. В., КРАЛЯ І. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОМ'ЯКШЕННЯ ТА ДИСКРЕДИТАЦІЇ ЕВФЕМІЗМІВ	64
АНТЮХОВА Н. І., ЯЦЮРИК А. О. ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСАДИ ФАСИЛІТАТИВНОГО СТАНОВЛЕННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	66
БЕЗКОРОВАЙНА О. В. ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРА НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	72
МОРОЗ Л. В., ПАШКО І. О. ПРО РОЗРОБКУ НОВІТНИХ МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	75
ДУБРОВА А. С. ПРИНЦИПИ ІНТЕГРАЦІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ У ВНЗ	78
ГРОНЬ Л. В., ГУЗЬ С. М. КОМПЛЕКС ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ УМІНЬ АУДІЮВАННЯ ТА ЧИТАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ	81
КОЗИЦЬКА О. А., ЮХИМЕЦЬ Т. В. СИТУАТИВНІ ВПРАВИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	84
ДАНІЛОВА Н. Р. РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВНЗ	86
ДЕНИСЮК Л. В. ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ	88
ДУБРОВА А. С. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ ВИЩИХ МОВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	90
КОВАЛЮК В. В. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	93
ПАВЕЛКІВ К. М. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	94
БАТАЛІЯ Л. О. ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В АЛЬТЕРНАТИВНИХ ШКОЛАХ КРАЇН ЗАХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКОГО СВІТУ	98
КОЧУБЕЙ О. С. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІЛОЛОГА	101
ТРОФІМЧУК В. М. ПРИНЦИП ОБОВ'ЯЗКОВОГО ВИКОРИСТАННЯ І РАЦІОНАЛЬНОГО СПІВВІДНОШЕННЯ АЛГОРИТМІЧНИХ, НАПІВЕВРИСТИЧНИХ ТА ЕВРИСТИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДІЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	105
ВАСИЛЬКЕВИЧ С. С. СЛОВОТВОРЕННЯ ЯК ЗАСІБ ОФОРМЛЕННЯ НОВИХ СЕМАНТИЧНИХ ПОЛІВ ЛЕКСИКИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	107
МОРОЗ Л. В., БАТИН А. В., КОРОЛЬ О. Ю. НІМЕЦЬКИЙ РОМАНТИЗМ: СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА МЕТОДИЧНІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ	110
ТРОФІМЧУК В. М. ТИПОЛОГІЯ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ	113

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2015

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника: Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання: Мороз Л.В.
Технічний редактор: Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка : Ковалюк В.В., Краля І.В., Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 26.11.2015 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 100.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2015. — 120 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2